останній рік Україна піднялася в рейтингу держав за простотою сплати податків "Paying Taxes 2015" з 164-ї на 108-му позицію серед 189 держав, ситуація залишається невтішною, особливо на фоні інших пострадянських країн, податкові системи яких посідають значно вищі місця у рейтингу "Doing Business": Росія – 49, Литва – 44, Латвія – 24, Естонія – 28, Грузія – 38, Казахстан – 17 [2].

Податковий ризик держави - це економічна категорія, яка характеризує невизначеність кінцевого результату діяльності щодо забезпечення надходжень коштів до бюджетів усіх рівнів, державних цільових фондів, унаслідок можливого впливу на нього низки об'єктивних або суб'єктивних факторів, неефективного адміністрування податків та порушень податкового законодавства.

Зростання частоти виникнення модифікації та масштабів негативного прояву ризикованих ситуацій в оподаткуванні підприємств вимагає систематичного проведення їх податкового моніторингу. Податковий моніторинг є формою фіскального контролю, яка полягає у спостереженні, комплексному аналізі, встановленні причинно-наслідкових зв'язків з метою оперативної оцінки фактичного стану діяльності платника щодо відповідності вимогам податкового законодавства, виявлення та запобігання податкових ризиків, причин і умов, які сприяють їх виникненню, без використання повноважень, наданих контролюючим органам для проведення перевірок.

Відповідно до Податкового кодексу України моніторингу підлягають лише контрольовані операції з трансфертного ціноутворення, розрахунки з бюджетом підприємств, акціонерних, холдингових компаній, інших суб'єктів господарювання з часткою державної власності [3].

Подібна форма податкового контролю широко застосовується в міжнародній практиці та є ефективним інструментом протидії тіньовій економіці. ОЕСР одним з етапів розширеної взаємодії податкових органів та платників податків вважає горизонтальний моніторинг, що реалізується шляхом укладання угоди між податковою адміністрацією і конкретним платником податків, призначеної для задоволення їх потреб [3].

На попередніх етапах складається односторонній припис фіскальних органів, що охоплює процес зміцнення відносин та його наслідки у разі співпраці або відмови від неї, та декларація про взаємодію між фіскальними органами, платником податків та податковими посередниками, яка визначає їх наміри співпрацювати, механізми їх взаємодії та наслідки неспроможності виконання взятих зобов'язань.

Зміст процедури моніторингу полягає в укладанні спеціальної двосторонньої угоди між платником податків і фіскальними органами та у відстеженні в режимі онлайн фінансово-господарських операцій платника податків щодо правильності обчислення, повноти та своєчасності сплати платежів і зборів. Виявлення податкових ризиків та їх мінімізація відбувається до подання податкової звітності.

На відміну від податкової перевірки, моніторинг дає можливість суб'єктам господарювання виправити порушення, попередити фіскальні ризики та уникнути санкцій. Контролюючий орган, не застосовуючи штрафних санкцій, дає платнику письмові рекомендації щодо усунення порушень та очікує, що надалі у своїй діяльності платник буде керуватися принципом законності.

Отже, запровадження у практику вітчизняних підприємств податкового моніторингу сприятиме розширенню функцій фіскального контролю від контрольно-ретроспективних до сервісно – консультаційних, клієнтоорієнтованих та прогнозно-профілактичних, стимулюватиме інвестиційно-інноваційну активність платників податків та забезпечить принципово новий стиль організації праці податкового інспектора.

Література

1. Вовчак О.Д. Податкові ризики у системі управління економічною безпекою.// Фінанси України. - 2008. №11 - с. 41- 47.
2. PWC. „Paying Taxes 2015" [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.pwc.com
3. Податковий кодекс України від 02.12. 2010 року № 2755-VI [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://zakon.nau.ua

УДК 351.713.078.3.001.86

ОСОБЛИВОСТІ СВІТОВОГО ДОСВІДУ ПОДАТКОВОГО АДМІНІСТРУВАННЯ

Морозов В. – ст. 4 курсу, гр. Фвн – 42
Науковий керівник – к.е.н., доцент Мацедонська Н.В.
Вінницький навчально – науковий інститут економіки ТНЕУ

Розробка шляхів вдосконалення адміністрування податків неможлива без звернення до міжнародного досвіду, метою якого є врахування позитивних та негативних тенденцій у функціонуванні певних інститутів.

В останні роки питанням застосування зарубіжного досвіду при побудові вітчизняної системи податкового адміністрування приділялася значна увага відомих науковців. Питання організації податкового адміністрування в Україні досліджують провідні українські фінансисти, зокрема: В. Андрущенко, З. Варналій, С. Захарін, Т. Єфименко, А. Кізима, А. Крисоватий, В. Луніна, П. Мельник, В. Мельник, С. Онишко, В. Опарін, А. Соколовська, В. Суторміна, С. Терещенко, О. Тимченко, В. Федосов, С. Юрій.

Аналіз зарубіжного досвіду з питань адміністрування податків свідчить, що у розвинутих країнах світу існують відпрацьовані методи та механізми, які дозволяють радикально модернізувати роботу податкових органів на основі застосування сучасних інформаційних технологій та підвищити

ефективність діяльності щодо справляння податків і зборів [1, с. 189].

Податкова система США складається із трьох рівнів, що відповідають рівням державної влади:

- вищий (федеральний рівень) – встановлення та збір федеральних податків, адміністрування яких регулюється федеральними законами і які надходять до федерального бюджету;

- середній (рівень штатів) – встановлення та збір місцевих податків, адміністрування яких регулюється законами штатів; надходження зараховуються до бюджетів штатів;

- нижчий (рівень муніципалітетів, округів тощо) – збір податків, що запроваджуються органами місцевого самоврядування; надходження спрямовуються до місцевих бюджетів [2].

Відомчий устрій податкових адміністрацій різних держав розглянемо на прикладі прикладі розвинутих країн. Так, в Німеччині за податкове управління відповідає регіональна влада, митні служби працюють окремо від податкових, соціальними виплатами займаються окремі служби. У Швейцарії управлінням справляння податку на прибуток займаються 26 установ, які знаходяться в Кантонах, сумісно з федеральним керівництвом. Мальта: Міністерство фінансів Мальти готує проект по об'єднанню податкової та митної служби. Планується введення нової посади – голова цієї служби (Commissioner of Revenue). Аналогічні проекти розглядаються в Угорщині, Португалії, Словакії. В Австралії планується створення ради по податковому менеджменту при Податковій службі, яка буде виконувати управлінську функцію.

Дослідження структури податкових служб та їх особливості показало, що, наприклад:

– у Бельгії створена нова організація для обслуговування великих платників податків (кількість яких складає15000, для повноцінної роботи цієї організації у 2014 році необхідно 495 спеціалістів);

– в Канаді великі платники податків розглядаються відповідно до виду податку: 1. Податок на прибуток (прибуток вище 250 млн. дол.) – кількість постійно збільшується, великими платниками податків стають трасти, товариства та філії іноземних організацій; 2. Податок на товари та послуги (податок з обороту) – компанії з річним доходом більше ніж 100 млн. дол. (в т.ч. організації – нерезиденти), и компанії, які знаходяться під контролем;

– у Колумбії великих платників податків визначають на федеральному та регіональному рівнях. Всього нараховується близько 7 167 великих платників податків;

– у Франції критерій по виручці, а також всі компанії, в яких більше ніж 50% частки статутного капіталу належить великому платнику податків [3, с. 145].

Проаналізувавши матеріали, які стосуються податкових служб різних країн, були виявлені основні напрямки розвитку податкових служб, альтернативні для різних юрисдикцій: - здійснення інституційних і організаційних перетворень в направленні на створення податкових інститутів (служб) з великим рівнем автономії; введення організаційної структури з меншою кількістю рівнів; - вирішення комплексу проблем працюючого персоналу; - грамотна політика державного фінансування витрат податкових служб на здійснення діяльності; - задіяння потенціалу для більш ефективної взаємодії з податковими посередниками та їх представниками; - більш широке використання програм добровільного розкриття інформації в податкових органах.

Література

1. Деменко О.Є. Зарубіжний досвід адміністрування податків та можливості його використання в Україні / О.Є. Деменко // Наше право. - №7 – 2013. – С. 189 – 195.

2. Ткаченко Н. М. Податкові системи країн світу та України: підр. / Н. М. Ткаченко. – К. : Крок, - 2014. – 554 с.

3. Вылкова Е.С. Мировой опыт налогового администрирования. Фискальный механизм реализации экономического потенциала государства: монография / Е.С. Вылкова. - К: Алерта, 2014. – С. 140-152.

УКД 336:330.567.28

СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ АСПЕКТ ФІНАНСІВ ДОМОГОСПОДАРСТВ

Павловська Т.– ст. 4 курсу, гр. Фвн – 42

Науковий керівник – к.е.н., доцент Нагайчук В.В.

Вінницький навчально – науковий інститут економіки ТНЕУ

Для дослідження підходів щодо визначення сутності фінансів домогосподарств неможливо без розгляду теоретичних основ функціонування фінансів загалом. Необхідно зазначити, що вітчизняна фінансова наука багато в чому стала послідовницею напрацювань радянських науковців, серед яких було поширено два підходи до розгляду фінансів: розподільчий та відтворювальний, навколо яких, в переважній більшості випадків, велись наукові дискусії.

Останнім часом значна увага дослідників приділяється порівнянню існуючих підходів до вивчення фінансів саме з погляду визначення їх сутності у західній та вітчизняній науці.

В. Опарін, не ототожнюючи фінанси лише з державними фінансами, підкреслює відсутність «суттєвих відмінностей у розумінні змістовного наповнення фінансів західною і вітчизняною фінансовою наукою». Науковець констатує «домінування у західних учених матеріального аспекту фінансів» на противагу вітчизняній концепції вивчення фінансів, яка розглядає їх через «сукупність відносин» [1, с. 37].

Якщо звернутись до напрацювань українських та російських дослідників, то в переважній більшості сутність фінансів пояснюється саме через політекономічний підхід, тобто через категорію